

PRESSITEADE nr 162/22

Luxembourg, 28. september 2022

Üldkohtu otsus kohtuasjas T-174/21 | Agrofert vs. parlament

Parlamendi otsus, millega keelduti võimaldamast tutvuda kahe dokumendiga, mis puudutavad uurimist Tšehhi Vabariigi endise peaministri Andrej Babiši suhtes seoses ELi rahaliste vahendite väärkasutamise ja võimalike huvide konfliktidega, on kehtiv

Esiteks tõdes Üldkohus, et äriühingul Agrofert on kadunud põhjendatud huvi otsuse suhtes, millega tal keelduti võimaldamast tutvuda komisjoni poolt kõnealuses küsimuses koostatud aruandega, ja teiseks jättis Üldkohus rahuldamata selle äriühingu hagi otsuse peale, millega keelduti võimaldamast tutvuda kirjaga, mille komisjon saatis Tšehhi peaministrile

Hageja Agrofert, a.s. on Tšehhi valdusettevõtja, kes kontrollib enam kui 230 äriühingut, kes tegutsevad erinevates majandussektorites, nagu põllumajandus, toiduainete tootmine, keemiatööstus või meedia. Selle asutas algul Andrej Babiš, kes oli Tšehhi Vabariigi peaminister aastatel 2017–2021. Parlamendi resolutsioonis¹ Tšehhi Vabariigi peaministri suhtes ELi vahendite väärkasutamise ja võimalike huvide konfliktide uurimise taasalustamise kohta oli väidetud, et A. Babiš jätkas kontserni Agrofert kontrollimist pärast seda, kui ta oli nimetatud peaministriks. Leides, et see väide on ebatõenäoline, ja soovides teada saada enne resolutsiooni vastuvõtmist parlamendi käsutuses olnud allikaid ja teavet, esitas hageja parlamendile taotluse tutvuda mitme dokumendiga². Parlament tegi oma esialgses 14. septembri 2020. aasta vastuses kindlaks, et mõned neist dokumentidest on üldsusele kättesaadavad, ning keeldus võimaldamast tutvuda komisjoni kirjaga Tšehhi Vabariigi peaministrile ja komisjoni auditi lõpparuandega, mis puudutab auditit Tšehhi Vabariigis huvide konfliktide vältimiseks loodud juhtimis- ja kontrollisüsteemide³ toimimise kohta. Kordustaotlusele vastates kinnitas parlament oma 15. jaanuari 2021. aasta otsuses⁴ oma keeldumist nende kahe dokumendiga tutvumise võimaldamisest, tuginedes määruses nr 1049/2001 ette nähtud erandile, mis puudutab kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärgi kaitset⁵.

¹ Parlamendi 19. juuni 2020. aasta resolutsioon 2019/2987(RSP) Tšehhi Vabariigi peaministri suhtes ELi vahendite väärkasutamise ja võimalike huvide konfliktide uurimise taasalustamise kohta (ELT 2021, C 362, lk 37).

² Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrusele (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT 2001, L 145, lk 43; ELT eriväljaanne 01/03, lk 331).

³ Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT 2013, L 347, lk 320), artiklitele 72–75 ja 125.

⁴ Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2021. aasta otsus A(2019) 8551 C (D 300153), millega viimane keeldus võimaldamast hagejal tutvuda kahe dokumendiga, mis puudutavad uurimist Tšehhi Vabariigi endise peaministri suhtes seoses ELi rahaliste vahendite väärkasutamise ja võimalike huvide konfliktidega.

⁵ Määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes ette nähtud erand.

Üldkohus, kellele esitati selle otsuse peale tühistamishagi, **tõdes** esiteks, **et hagejal on kadunud põhjendatud huvi parlamendi otsuse suhtes, millega viimane keeldus võimaldamast hagejal tutvuda komisjoni auditi lõpparuandega**, ja **jättis** teiseks **rahuldumata hagi otsuse peale, millega keelduti võimaldamast tutvuda komisjoni poolt Tšehhi peaministrile saadetud kirjaga.**

Üldkohtu hinnang

Kõigepealt analüüsis Üldkohus, kas pärast seda, kui komisjon oli avaldanud oma auditi lõpparuande, säilis hagejal põhjendatud huvi osas, milles tema tühistamisnõue puudutab parlamendi keeldumist tutvuda selle aruandega.

Ta nentis, et **pärast selle aruande avaldamist ei ole parlamendi poolt selle dokumendiga tutvumise võimaldamisest keeldumisel enam mõju**, kuna dokumendi koostaja, kelleks on komisjon, on otsustanud selle üldsusele kättesaadavaks teha, ning et **kui vaidlustatud otsus tühistataks** osas, milles sellega keelduti võimaldamast tutvuda selle aruandega, **ei tooks see** selle dokumendi avalikustamisega võrreldes **kaasa mingeid täiendavaid tagajärgi ega hagejale mingit kasu.**

Neid järeldusi ei sea kahtluse alla see, et komisjon ei avaldanud auditi lõpparuande tervikversiooni. Üldkohus tuletas meelde, et dokumendiga tutvumise taotlus teeb asjaomase dokumendi üldsusele kättesaadavaks ja saab seega viia vaid dokumendi avaliku versiooni avalikustamiseni. Sellega seoses märkis ta, et lõplikus auditiaruandes sisalduvate teatud andmete üldsusele kättesaadavaks tegemata jätmise otsustamiseks ei tuginenud komisjon määruses nr 1049/2001 ette nähtud kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki kaitsvale erandile, vaid teatud sellise teabega nagu isikuandmete või ärisaladuse kaitse seotud nõuetele. Ta järeldas sellest, et otsuse tühistamine osas, milles parlament keeldus võimaldamast tutvuda auditi lõpparuandega määruses nr 1049/2001 ette nähtud kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki kaitsva erandi alusel, ei too kaasa nende andmete avalikustamist, kuna parlament ei ole auditi lõpparuande koostaja ja ta ei saa seega minna kaugemale avalikustamisest, mida lubas komisjon, kes on selle dokumendi koostaja. Seega sai hageja auditi lõpparuande avaldamise tõttu selle ainsa kasu, mille tema hagi oleks võinud talle tuua.

Üldkohus lisas, et asjaolu, et hageja otsustas taotleda auditi lõpparuandega tutvumist parlamendilt, mitte selle koostanud institutsioonilt, ei saa viia järelduseni, et selle dokumendi avaldamine komisjoni poolt kujutab endast avalikustamist „kolmanda isiku poolt“, kui komisjon on selle koostaja.

Ta jõudis järeldusele, et **hagejal puudub põhjendatud huvi vaidlustatud otsuse suhtes** osas, milles parlament keeldus võimaldamast tutvuda lõpliku auditiaruandega.

Teisena analüüsis Üldkohus vaidlustatud otsuse osalise tühistamise nõuet osas, milles parlament ei võimaldanud hagejal tutvuda komisjoni kirjaga.

Esiteks lükkas ta tagasi esimese väite, et on rikutud määruses nr 1049/2001 ette nähtud kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki kaitsvat erandit, kuna parlament ei tõendanud, et komisjoni kirjaga tutvumise võimaldamisest keeldumise tingimused olid täidetud.

Sellega seoses leidis Üldkohus, et kõnesoleval juhul ei olnud vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega saavutatud komisjoni uurimise eesmärki tagada liikmesriigi kontrolli- ja juhtimissüsteemide vastavus liidu õigusele. Nimelt ei saa see eesmärk piirduda üksnes asjaomase liikmesriigi loodud süsteemide analüüsimisega: auditiaruandes komisjoni esitatud soovitude rakendamine liikmesriigi poolt kujutab endast samuti ühte etappi uurimise eesmärgi saavutamisel. **Seega ei lõpe selle erandiga tagatud uurimise eesmärkide kaitse selle aruande ega ka järelkirja vastuvõtmisega**, millega komisjon tagab aruandes esitatud soovitude järgimise. Mõlemal juhul **algavad liikmesriigiga dialoogi pidamise etapid**, millest üks põhineb esialgsel soovitusel ja teine lahtiseks jäänud soovitusel, **mis on osa selle erandiga hõlmatud uurimistegevusest.**

Samuti lükkas Üldkohus tagasi hageja argumendi, et parlament ei ole tõendanud, et komisjoni kirja avalikustamine võib kahjustada uurimist. Nimelt ühelt poolt pidi parlament komisjoni kirja ja kõnealuse auditi läbiviimise vahelise

seose tõendamiseks üksnes tõendama, et see kiri on osa käimasolevat uurimist puudutavatest dokumentidest. Teiselt poolt **on vaidlustatud otsuses esitatud põhjendus piisav, et selgitada, miks komisjoni kirja avalikustamine võiks kahjustada audiitorkontrolli tegevuse eesmärki**, kuna Tšehhi peaministri otsest seotust arvestades on eriti oluline kinni pidada tema ja komisjoni liikme vahelise dialoogi konfidentsiaalsusest.

Teiseks lükkas Üldkohus tagasi teise väite, mille kohaselt ei ole arvesse võetud ülekaaluka üldise huvi olemasolu, mis õigustab komisjoni kirja avalikustamist. On nimelt selge, et kaitseõiguste olemasolu kujutab endast üldist huvi. Sellegipoolest tuleneb asjaolust, et nimetatud õigused ilmnevad kõnealuses kohtuasjas hageja subjektiivse huvina end kaitsta parlamendi esitatud tõsiste süüdistuste eest, et **huvi, millele hageja toetub, ei ole üldine, vaid erahuvi, mistõttu ei ole hageja tõendanud, et esineb ülekaalukas üldine huvi, mis õigustab komisjoni kirja avalikustamist.**

MÄRKUS: Tühistamishagi taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslõnga, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavakstegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebilehel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Marta Osleja, ☎ (+352) 4303 6005

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106

Hoiame ühendust!

